

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

การส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดระนอง
Extension of Registration and Improvement of Farmers Registration of Farmers
in Ranong Province

กมลทิพย์ แก้วประสพ (Kamoltip Kaewprasob)¹ เบนจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benjamas Yooprasert)²

พลสรานญ์ สรารณมย์ (Ponsaran Saranrom)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดระนอง 2) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกร 4) การได้รับการส่งเสริมและความต้องการส่งเสริมในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบสำรวจประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดระนองที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตรใน ปี 2565 จำนวน 24,854 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาร์ ยามาเน ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้จำนวน 204 ราย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลาก ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 50.97 ปี จบระดับประถมศึกษา ได้รับข่าวสารการขึ้นทะเบียนจากผู้นำท้องถิ่น และสื่อออนไลน์ โดยเกือบทั้งหมดได้รับประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และมีประสบการณ์ในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเฉลี่ย 7.82 ปี 2) เกษตรกร มีความรู้ระดับมากถึงมากที่สุดในทุกๆ ด้าน ได้แก่ หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนการดำเนินการ และประโยชน์ที่ได้รับจากการขึ้นทะเบียน 3) เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการ ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ รวมถึงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการและให้คำแนะนำอย่างชัดเจน 4) เกษตรกรได้รับการส่งเสริมมากที่สุดในด้านความรู้ขั้นตอนการขึ้นทะเบียน และต้องการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการขึ้นทะเบียน โดยต้องการให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่แนะนำ ส่งเสริมโดยฝึกปฏิบัติ ส่งเสริมผ่านสื่อออนไลน์ และให้บริการสนับสนุนให้ด้านคำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาของผู้รับบริการ และ 5) เกษตรกรพบปัญหาในเรื่องเอกสารซับซ้อนและขั้นตอนยุ่งยาก และได้ข้อเสนอแนะ ว่าให้มีการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์และเงื่อนไขอย่างชัดเจน ปรับปรุงขั้นตอนการขึ้นทะเบียนให้ง่ายขึ้น และเพิ่มการลงพื้นที่ให้ความรู้โดยเจ้าหน้าที่

คำสำคัญ การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช kamoltip.kp11@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช yooprasertb@gmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช oh1981@gmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) social and economic conditions of farmers who had registered and improved their farmbook in Ranong province 2) knowledge of farmers about the registration and improvement of the farmbook 3) opinions about the registration and improvement of the farmbook 4) the receiving of the extension and needs for the extension in the registration and improvement of the farmbook 5) problems and suggestions regarding the extension of the registration and improvement of the farmbook. This research is survey research. The population of this study was 24,854 farmers who had registered and improve the farmbook in the area of Ranong province and registered as farmers with the department of agricultural extension in 2022. The sample size of 204 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.07 and simple random sampling method through lotto picking. Interview form was used as a tool in data collection. Data were analyzed by using descriptive statistic such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, and mean, standard deviation, ranking. The results of the research revealed that 1) most of the farmers were female with the average age of 50.97 years old, completed primary school education, received information about the registration from their local leader and online media. Almost all of them benefited from the registration. They had the average experience in doing farmer registration of 7.82 years. 2) Farmers had knowledge at the high to highest level in every aspect such as criteria and conditions, operational steps, and benefit obtained from the registration. 3) Farmers agreed at the highest level on the criteria and conditions, steps and methods, benefits that farmers received, along with the operation of officers in providing service and giving out clear suggestions. 4) Farmers received the extension at the highest level regarding the knowledge about the registration steps and needed the knowledge extension on steps and method of the registration. They needed the officers to come into the field to give out suggestions, promote by practice, encourage through online media, and give out the service and support on suggestions along with the solutions of the service receiver. 5) Farmers faced with the main problem about the complication of the documents and steps. They suggested that there should be clear criteria and conditions announced, improvement of steps to make it easier for registration, and increase of the field visit to give out knowledge by officers.

Keywords: Farmer registration, Improvement of farmers registration

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 เป็นผู้ช่วยนายทะเบียนและสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นนายทะเบียน มีการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรในกลุ่มผู้ปลูกพืช ทำไร่นาสวนผสม ทำนาเกลือ และเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ จากเกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ และไม่มีเอกสารสิทธิ์เพื่อต้องการทราบสถานะการเพาะปลูกของเกษตรกรประมาณการผลผลิตที่จะออกสู่ตลาดในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยเกษตรกรสามารถขึ้นทะเบียน และปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือแจ้งปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรผ่านนโยบายแอปพลิเคชัน Farmbook และ e-Form ทะเบียนเกษตรกร ทางเว็บไซต์ <https://efarmer.doe.go.th> เมื่อเกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียน ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรเรียบร้อยแล้ว จะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เพื่อยืนยันตัวตนเกษตรกร และเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในมิติต่าง ๆ และสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาทางภาคการเกษตรของประเทศ ตลอดจนการให้บริการฐานข้อมูลดังกล่าวแก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกรที่สนใจ โดยรวมถึงมีความต้องการใช้ข้อมูลเพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามนโยบายของภาครัฐ เช่น มาตรการช่วยเหลือสินค้าเกษตร (ข้าว ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2566)

สำนักงานเกษตรจังหวัดระนอง ได้มีการรับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง แต่การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรแต่ละครั้งที่ผ่านมายังพบปัญหาของข้อมูลที่ไม่เป็นปัจจุบัน การแจ้งข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีข้อมูลไม่ครบถ้วน เกษตรกรบางรายไม่ได้แจ้งพื้นที่ถือครอง ไม่แจ้งกิจกรรมด้านการเกษตร หรือการแจ้งข้อมูลไม่ตรงตามที่ทางราชการกำหนด จำนวนเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนลดลงทุกปี โดยในปี 2563 มีเกษตรกรมาขึ้นทะเบียนฯ 26,141 ครัวเรือน ปี 2564 มีเกษตรกรขึ้นทะเบียนฯ 25,651 ครัวเรือน เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนฯ ลดลงร้อยละ 1.87 จากปีก่อนหน้า และปี 2565 มีเกษตรกรขึ้นทะเบียนฯ 24,854 ครัวเรือน เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนฯ ลดลงร้อยละ 3.11 จากปีก่อนหน้า (สำนักงานเกษตรจังหวัดระนอง, 2566) ส่งผลให้ข้อมูลที่มีความคลาดเคลื่อนทำให้ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่มีอยู่อาจไม่ครอบคลุมทุกครัวเรือน ไม่ครบทุกกิจกรรมการเกษตรที่ได้ดำเนินการ ทำให้ภาครัฐมีฐานข้อมูลเกษตรกรไม่ครบถ้วน จนไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาด้านการเกษตร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมไปถึงโครงการและมาตรการเพื่อให้การสนับสนุน และช่วยเหลือเกษตรกรต่าง ๆ ที่ไม่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง

จากข้อมูลข้างต้น การดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น เกษตรกรต้องรู้และเข้าใจหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน เอกสารที่ใช้ในการขึ้นทะเบียน ระยะเวลาในการดำเนินงาน ตลอดจนเกษตรกรต้องเห็นความสำคัญของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และทราบสิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน ดังนั้นการศึกษาการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดระนอง จึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ต้องนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวางแผนกระบวนการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ครบถ้วน แม่นยำ สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ และระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

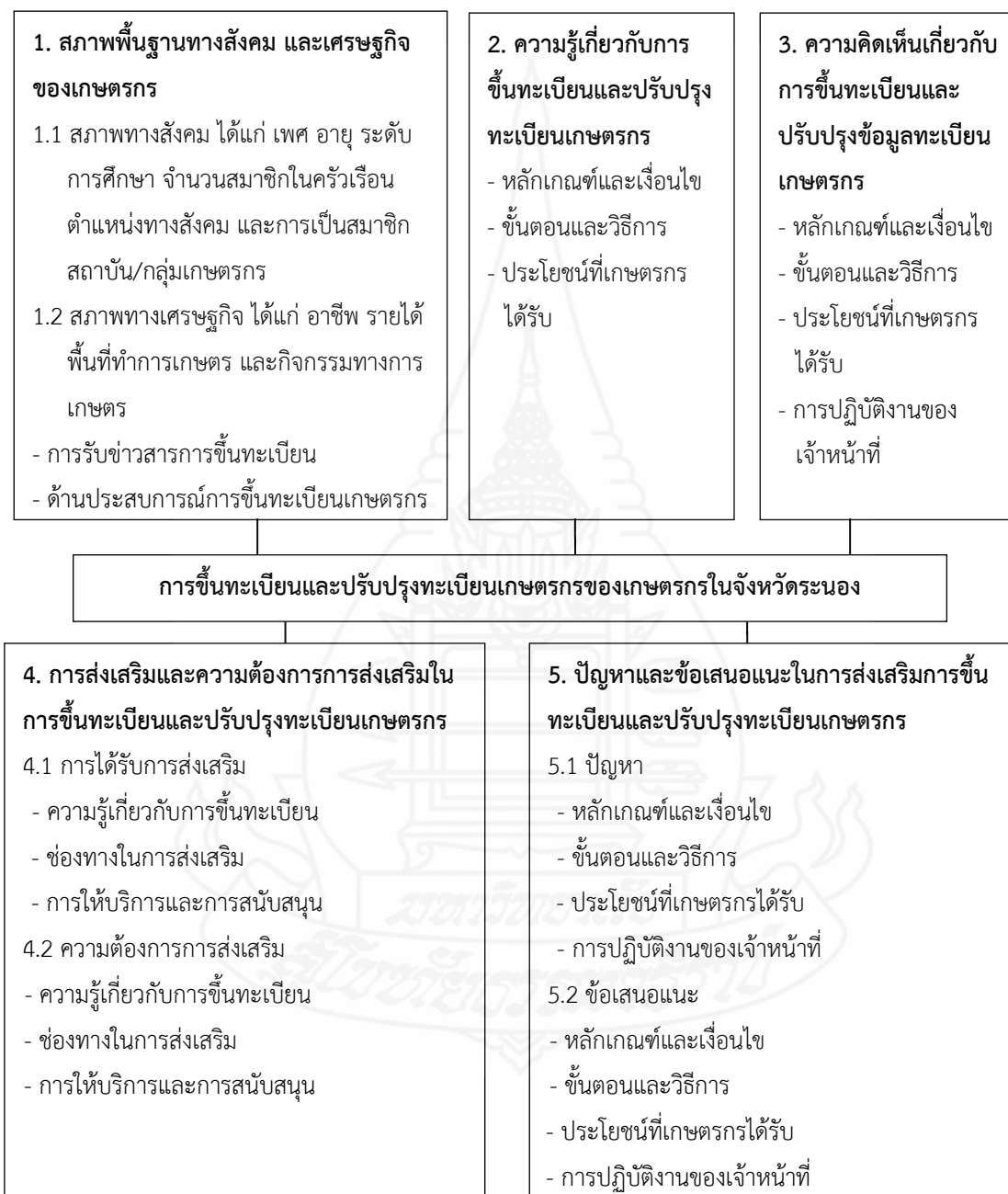
1. เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดระนอง
2. เพื่อศึกษาความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาการได้รับการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร
5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดระนอง ประจำปี 2565 จำนวน 24,854 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาร์โร ยามาเน่ ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้จำนวน 204 ราย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลาก จัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยมีลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน ตอนที่ 4 การส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน ทดสอบค่าความตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.99 และทำการทดสอบเพื่อหาค่าความเที่ยง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha หรือ Cronbach) มีค่าระหว่าง 0.902 - 0.912 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) สภาพทางสังคมของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 50.97 ปี จบระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 2.98 คน ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางสังคม และไม่ได้เป็นสมาชิกสถาบันหรือกลุ่ม มีประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 19.78 ปี

2) สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร เกษตรกรทั้งหมดประกอบอาชีพทำสวน มีรายได้จากการเกษตรเฉลี่ย 260,347.67 บาทต่อปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 85,064.71 บาทต่อปี รายได้ครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 287,673.16 บาทต่อปี พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 20.86 ไร่ ได้รับข่าวสารการขึ้นทะเบียนจากผู้นำท้องถิ่น และได้รับประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนเพื่อเข้าร่วมโครงการตามนโยบายของรัฐบาล ร้อยละ 80.9 และมีประสบการณ์ในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเฉลี่ย 7.82 ปี

2. ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จากการวัดระดับความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จำนวน 20 ข้อ คิดเป็น 20 คะแนน เกษตรกรตอบถูกเฉลี่ย 15.22 ข้อ ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 44.1 มีความรู้ในระดับมากที่สุด โดยเกษตรกรมีความรู้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) หลักเกณฑ์และเงื่อนไข เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้มากที่สุดในเรื่องผู้ปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้นในพื้นที่ 1 ไร่ สามารถขอขึ้นทะเบียนได้ และมีความรู้ที่น้อยที่สุดในประเด็นทะเบียนเกษตรกรสามารถใช้เป็นหลักฐานการถือครองที่ดินได้

2) ขั้นตอนและวิธีการ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้มากที่สุดในเรื่องผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรต้องมีผู้นำชุมชนลงนามรับรองเป็นพยาน และการขอขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และมีความรู้ที่น้อยที่สุดในประเด็นการขึ้นทะเบียนเกษตรกรสามารถขึ้นทะเบียนได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอเท่านั้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

3) ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้มากที่สุดในประเด็นสมุดทะเบียนเกษตรกรเป็นเอกสารที่ใช้แสดงสถานภาพการเป็นเกษตรกร และผู้ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้สิทธิรับการช่วยเหลือเมื่อประสบภัยพิบัติด้านเกษตร และมีความรู้ที่น้อยที่สุดในประเด็นผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้รับสิทธิต่าง ๆ จากภาครัฐเท่ากับผู้ที่ไม่ขึ้นทะเบียน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1) หลักเกณฑ์และเงื่อนไข เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.69) โดยเฉพาะการแยกขึ้นทะเบียนสำหรับผู้ที่อาศัยร่วมกันแต่แยกทำการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.92) และการประกอบกิจกรรมการเกษตรเป็นอาชีพหลักหรือรอง (ค่าเฉลี่ย 4.90) ข้อกำหนดที่ไม่อนุญาตให้วัด มัสยิด โรงเรียน และสถานที่ราชการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 5.00)

2) ขั้นตอนและวิธีการ เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับขั้นตอนและวิธีการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52) โดยเกษตรกรเห็นด้วยการแสดงบัตรประชาชนและหลักฐานแสดงสิทธิการถือครองที่ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.95) การแจ้งรายละเอียดตามความเป็นจริงให้ครบถ้วนทุกกิจกรรมด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.95) และการตรวจสอบพื้นที่เพาะปลูกด้วยการจับพิกัด GPS (ค่าเฉลี่ย 4.65) นอกจากนี้ เกษตรกรยังเห็นด้วยกับการให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้กรอกข้อมูลด้วยตนเองในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.25)

3) ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับประโยชน์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในระดับมากที่สุด ในประเด็นสมุดทะเบียนเกษตรกรเป็นเอกสารที่ใช้แสดงสถานภาพการเป็นเกษตรกร การได้รับสิทธิเข้าร่วมโครงการตามนโยบายรัฐบาล (ค่าเฉลี่ย 5.00) การได้รับการช่วยเหลือเมื่อประสบภัยพิบัติด้านเกษตร (ค่าเฉลี่ย 5.00) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 5.00) และการได้รับสิทธิต่าง ๆ จากภาครัฐมากกว่าผู้ไม่ขึ้นทะเบียน (ค่าเฉลี่ย 5.00)

4) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.48) โดยเฉพาะในประเด็นต้องประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้เกษตรกรทราบทั่วถึงและต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.93) ต้องชี้แจงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรทราบ และสามารถให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เกิดปัญหาในขั้นตอนต่าง ๆ ได้ (ค่าเฉลี่ย 4.86) และต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ทั้งเรื่องเอกสารหลักฐาน การกรอกข้อมูล และข้อมูลแนบมายื่นอย่างละเอียดรอบคอบ (ค่าเฉลี่ย 4.91)

4. การได้รับการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

4.1 การได้รับการส่งเสริมในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1) ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน เกษตรกรได้รับการส่งเสริมมากที่สุดในด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนร้อยละ 49.0 ด้านความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการขึ้นทะเบียนร้อยละ 48.0 และด้านความรู้ด้านประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับร้อยละ 46.6 ตามลำดับ

2) วิธีการส่งเสริม เกษตรกรได้รับการส่งเสริมโดยการสัมมนา/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร้อยละ 55.4 ส่งเสริมโดยสื่อออนไลน์ร้อยละ 53.4 และการลงพื้นที่แนะนำให้มีความรู้โดยเจ้าหน้าที่ร้อยละ 49.5

3) การให้บริการและการสนับสนุน เกษตรกรได้รับการให้บริการคำแนะนำในการขึ้นทะเบียนหรือแก้ปัญหาการให้คำปรึกษาและการแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาแก่ผู้ขอรับบริการร้อยละ 81.9 และความพึงพอใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ร้อยละ 74.5

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

4.2 ความต้องการการส่งเสริมในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1) ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน เกษตรกรต้องการการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.87) โดยเฉพาะขั้นตอนและวิธีการ (ค่าเฉลี่ย 5.00) ความรู้ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียน (ค่าเฉลี่ย 4.92) และความรู้ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (ค่าเฉลี่ย 4.69)

2) วิธีการส่งเสริม เกษตรกรต้องการการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.88) โดยเน้นการส่งเสริมแบบรายกลุ่มในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) การส่งเสริมแบบมวลชนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.62) และการส่งเสริมแบบรายบุคคลในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.40) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ความต้องการวิธีส่งเสริมระดับมากที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่แนะนำ/ให้ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.77) การฝึกปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย 4.68) และสื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.86)

3) การให้บริการและการสนับสนุน ความต้องการการให้บริการและการสนับสนุนในระดับมากที่สุด ทุกประเด็น (ค่าเฉลี่ย 5.00) ได้แก่ การให้บริการคำแนะนำในการขึ้นทะเบียนหรือแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 5.00) การให้คำปรึกษาและการแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาแก่ผู้ขอรับบริการ (ค่าเฉลี่ย 5.00) และคุณภาพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 5.00)

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1) ประเด็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไข เกษตรกรประสบปัญหาในประเด็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.10) โดยปัญหาหลักคือการใช้เอกสารประกอบการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงจำนวนมาก (ค่าเฉลี่ย 4.85) และการไม่เข้าใจหลักเกณฑ์และเงื่อนไข (ค่าเฉลี่ย 3.90) และมีปัญหาด้านสถานที่รับขึ้นทะเบียนและช่วงเวลารับขึ้นทะเบียนมีความชัดเจนระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.53)

2) ประเด็นขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน เกษตรกรประสบปัญหาในประเด็นขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.30) โดยปัญหาหลัก คือ ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนที่มีความยุ่งยากซับซ้อน (ค่าเฉลี่ย 4.83) และเกษตรกรขาดความร่วมมือจากผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ลงนามรับรองเป็นพยาน (ค่าเฉลี่ย 3.74)

3) ประเด็นประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ เกษตรกรมีปัญหากับประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.30) โดยเฉพาะเกษตรกรไม่ทราบประโยชน์ของการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 1.00) และเกษตรกรไม่ได้รับสิทธิหรือบริการต่าง ๆ ของภาครัฐ (ค่าเฉลี่ย 1.00) ในขณะที่เกษตรกรไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.97)

4) ประเด็นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรประสบปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.30) โดยปัญหาที่พบระดับปานกลางคือ ความรวดเร็วในการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 2.65) การอธิบายหลักเกณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 2.91) และการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 2.99) ขณะที่ปัญหาด้านคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 1.56) และความเสมอภาคในการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 1.16) มีระดับน้อยที่สุด

5.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1) ประเด็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) โดยเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อเสนอแนะการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.87) และเห็นด้วยน้อยที่สุดกับการชี้แจงกรอบระยะเวลาการขึ้นทะเบียน (ค่าเฉลี่ย 1.94)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

2) ประเด็นขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.57) โดยเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อเสนอแนะการจัดอบรมให้ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.94) และประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนรูปแบบออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.84) และการปรับปรุงแบบคำร้องและขั้นตอนการดำเนินงานให้ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.06)

3) ประเด็นประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.94) ในประเด็นการประชาสัมพันธ์สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับหากขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.94)

4) ประเด็นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 5.00) โดยเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อเสนอแนะการลงพื้นที่ให้ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 5.00) การปฏิบัติงานอย่างสุภาพ (ค่าเฉลี่ย 5.00) การประสานงานกับผู้นำท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 5.00) การอธิบายหลักเกณฑ์อย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 5.00) และการให้บริการขึ้นทะเบียนในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 5.00)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) สภาพทางสังคมของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 50.97 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ นวกร แป้นบุชา (2562, น.61) พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 51.71 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางสังคม อาจเป็นข้อจำกัดในการทำมาหากินเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ขั้นตอนวิธีการในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

2) สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีอาชีพทำสวน ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจากผู้นำชุมชน และสื่อออนไลน์ สอดคล้องกับเกษรินทร์ แสนใจ (2564, น.77) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจากผู้นำชุมชน อาจเป็นเพราะผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่เป็นตัวแทนของเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งใกล้ชิด คั่นเคยกับเกษตรกร และปัจจุบันเกษตรกรสามารถเข้าถึงหรือรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้สะดวกรวดเร็วขึ้นผ่านสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน Line/ Facebook YouTube เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเข้าถึงสื่อออนไลน์ของเกษตรกร นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยได้เข้าร่วมโครงการตามนโยบายภาครัฐ และโครงการประกันภัยพืชผล แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

2. ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ในจังหวัดระนองมีความรู้ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งในเรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ขั้นตอนการดำเนินการ และประโยชน์ที่ได้รับ โดยเกษตรกรมีความรู้ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ทั้งหมดอยู่ที่ 15.22 คะแนน แต่เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่เกษตรกรตอบถูกน้อยที่สุด 3 อันดับแรก โดยเกษตรกรตอบถูกต่ำร้อยละ 50 คือ ประเด็นขั้นตอนการดำเนินการ ได้แก่ การขึ้นทะเบียนเกษตรกรสามารถขึ้นทะเบียนได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอเท่านั้น หากหัวหน้าครัวเรือนเสียชีวิต ต้องแจ้งเปลี่ยนหัวหน้าครัวเรือนภายใน 30 วัน และการขึ้นทะเบียนต้องมีการตรวจสอบทางสังคม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

โดยจัดประชุมหรือจัดพิมพ์ข้อมูลไปตีพิมพ์ในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นเวลา 7 วัน สอดคล้องกับเกษรินทร์ แสนใจ (2564, น.127) พบว่า เกษตรกรมีความรู้ด้านขั้นตอน/วิธีการขึ้นทะเบียนน้อยที่สุด การให้ความรู้แก่เกษตรกรเป็นสิ่งที่สำคัญในการที่เกษตรกรมีความรู้ในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ทำให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่เกษตรกรจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนและวิธีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรออนไลน์มากยิ่งขึ้น

3. ความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1) **หลักเกณฑ์และเงื่อนไข** เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะวัด มัสยิด โรงเรียนและสถานที่ราชการที่ประกอบการเกษตรเองไม่สามารถแจ้งขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ และการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหน้าที่สำคัญที่เกษตรกรต้องปฏิบัติ สอดคล้องกับ ธมกร ไชยบุบผา (2558, น.50) พบว่า ประเด็นที่เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหน้าที่ของเกษตรกร

2) **ขั้นตอนและวิธีการ** พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการแสดงบัตรประชาชนและหลักฐานแสดงสิทธิ์การถือครองที่ดิน และการแจ้งรายละเอียดตามความเป็นจริงให้ครบถ้วนทุกกิจกรรมด้านการเกษตร เนื่องจากเป็นเอกสารที่เกษตรกรมีความเข้าใจ เป็นอย่างดีว่าใช้สำหรับการติดต่อราชการ และสอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2566) ระบุในคู่มือการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 ขั้นตอนและวิธีการขอขึ้นทะเบียนว่า เกษตรกรแจ้งข้อมูลตามข้อเท็จจริงผู้ขอขึ้นทะเบียนต้องแจ้งรายละเอียดตามความเป็นจริงเพื่อให้เจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนกรอกข้อมูลลงในแบบคำร้องให้ครบถ้วนทุกกิจกรรมทางด้านการเกษตร และเห็นด้วยระดับปานกลางในประเด็น ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นผู้กรอกข้อมูลด้วยตนเอง อาจเป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา อีกทั้งแบบฟอร์มในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีขนาดอักษรเล็ก

3) **ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ** พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับประโยชน์ที่ได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นสมุดทะเบียนเกษตรกรเป็นเอกสารที่ใช้แสดงสถานภาพการเป็นเกษตรกร การได้รับสิทธิ์เข้าร่วมโครงการตามนโยบายรัฐบาล และการได้รับการช่วยเหลือเมื่อประสบภัยพิบัติด้านเกษตร เนื่องจากเกษตรกรให้ความร่วมมือต่อภาครัฐในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรนั้น เกษตรกรจะต้องได้รับประโยชน์และได้รับการช่วยเหลือในด้านการเกษตรจากภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการรับประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเข้าร่วมโครงการตามนโยบายรัฐบาลและโครงการประกันภัยพืชผล

4) **การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่** พบว่า ความสามารถในการให้บริการและความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของเจ้าหน้าที่ และการให้คำแนะนำที่ชัดเจนและตรงประเด็น สอดคล้องกับการศึกษาของ รัชดา แสงผล (2566) ที่พบว่า เจ้าหน้าที่มีความสามารถและให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ประเด็นต้องกรอกข้อมูลลงในแบบคำร้องให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนในระดับปานกลาง ทำนองเดียวกันกับ การศึกษาของ นฤมล พุกพิกุล (2566) พบว่า มีการประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และมีการให้ความรู้แก่เกษตรกรทั้งจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้นำชุมชน รวมถึงการปรับปรุงขั้นตอนการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการที่กรอกข้อมูลในแบบคำร้องให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาแสดงให้เห็นว่าการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอและการให้ข้อมูลที่ชัดเจนมี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการขึ้นทะเบียนและการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร แต่ยังคงมีความจำเป็นในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้าใจของผู้ขอขึ้นทะเบียน เพื่อให้กระบวนการเป็นไปได้อย่างราบรื่นยิ่งขึ้น

4. การได้รับการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1) การได้รับการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรได้รับการส่งเสริมมากที่สุดในด้านความรู้ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียน ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการขึ้นทะเบียน และความรู้ด้านประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ สอดคล้องกับผลการวิจัย ที่พบว่า เกษตรกรมีความรู้ระดับมากที่สุด และมีประเด็นด้านการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรเฉลี่ย 7.82 ปี

2) ความต้องการการส่งเสริม ดังนี้

2.1) ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน พบว่า เกษตรกรต้องการความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนในระดับมากที่สุดโดยเฉพาะขั้นตอนและวิธีการ ความรู้ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียน และความรู้ด้านประโยชน์ที่ได้รับ สอดคล้องกับการศึกษาของ เกษรินทร์ แสนใจ (2564) ที่พบว่า เกษตรกรต้องการความรู้ขั้นตอนและวิธีการ ความรู้ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียน และความรู้ด้านประโยชน์ที่ได้รับในการการขึ้นทะเบียนระดับมาก และจากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเกษตรกรตอบถูกจำนวนน้อยที่สุดในเรื่องความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการขึ้นทะเบียน

2.2) วิธีการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรต้องการการส่งเสริมในระดับปานกลาง โดยต้องการการส่งเสริมแบบรายกลุ่ม ในระดับมาก รองลงมาต้องการการส่งเสริมแบบมวลชน ในระดับปานกลาง และต้องการการส่งเสริมแบบรายบุคคล ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมระดับมากที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ แนะนำ/ให้ความรู้ การฝึกปฏิบัติ และสื่อออนไลน์ ทำนองเดียวกันกับ จินดา ขลิบทอง และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มศิริ (2555) เป็นวิธีการส่งเสริมการเกษตร ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะออกติดตามให้ความรู้แก่เกษตรกร หรือ บุคคลเป้าหมายเป็นรายบุคคล หรือ เป็นการส่งเสริมการเกษตรที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมติดต่อกับเกษตรกรเป็นรายบุคคล การส่งเสริมการเกษตรโดยใช้วิธีการนี้ กลุ่มเป้าหมายหรือเกษตรกรผู้รับการส่งเสริมจะได้รับการให้บริการและคำแนะนำโดยตรงจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ทำให้เกษตรกรหรือผู้รับการส่งเสริมเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้สะดวกและง่าย จนเกิดการยอมรับและสามารถนำไปปฏิบัติได้ การฝึกปฏิบัติอาจเป็นเพราะ เกษตรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือทำหรือปฏิบัติจริงจะสร้างความเข้าใจให้เกษตรกร รวมถึงสุริรักษ์ วงษ์ทิพย์ (2561) พบว่าสื่อออนไลน์ เป็นการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์สารสนเทศ เนื่องจากสามารถส่งสารได้ทุกที่ ทุกเวลา อย่างสะดวกรวดเร็ว เช่น เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย Instagram Facebook Line YouTube TikTok แอปพลิเคชันทางการเกษตร เป็นต้น หรือเรียกอีกชื่อว่าสื่อดิจิทัล ซึ่งมีลักษณะเป็นการนำข้อความ กราฟฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียง ภาพวิดีโอ เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย รวมไปถึงการสารสนเทศอื่น ๆ ผสมผสานเชื่อมโยงกัน ซึ่งมีประโยชน์สนับสนุนการเรียนรู้ยุคใหม่ได้ดี

2.3) การให้บริการและการสนับสนุน พบว่า การให้บริการคำแนะนำในการขึ้นทะเบียนหรือแก้ปัญหา การให้คำปรึกษาและการแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาแก่ผู้ขอรับบริการ และความสุภาพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ สอดคล้องกับการศึกษาของ รัชดา แสงผล (2566) ที่พบว่า เกษตรกรต้องการการบริการที่ดีและการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพจากเจ้าหน้าที่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1. ปัญหาในการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1) ประเด็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไข พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในเรื่องเอกสารที่ต้องใช้ในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนจำนวนมาก และมีปัญหาในการเข้าใจหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง อาจเป็นเพราะเอกสารที่ต้องใช้ในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนอาจมีความซับซ้อนและจำนวนมาก ทำให้เกษตรกรรู้สึกท้อแท้และสับสน โดยเฉพาะเมื่อเอกสารเหล่านี้มีรายละเอียดที่ต้องการความถูกต้องและครบถ้วน ทำให้เกษตรกรบางรายอาจไม่เข้าใจวิธีการกรอกเอกสารหรือความสำคัญของเอกสารแต่ละประเภท ทำให้เกิดข้อผิดพลาดหรือการขาดเอกสารที่สำคัญ

2) ประเด็นขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน พบว่า ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนมีความยุ่งยากซับซ้อน และขาดความร่วมมือจากผู้นำชุมชนในการลงนามรับรองเป็นพยาน อาจเป็นเพราะกระบวนการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนอาจมีหลายขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งอาจทำให้เกษตรกรเกิดความสับสนและรู้สึกเสียเวลา ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ทุกขั้นตอน และผู้นำชุมชนบางคนอาจไม่มีเวลา หรืออาจไม่เข้าใจความสำคัญของการลงนามรับรองเป็นพยาน หรือขาดการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบกับผู้นำชุมชน ทำให้กระบวนการดำเนินงานเกิดความล่าช้า ซึ่งอาจส่งผลให้มีอัตราการขึ้นทะเบียนที่ต่ำ

3) ประเด็นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาในเรื่องความรวดเร็วในการให้บริการ และการอธิบายหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกร แม้ว่าในระดับทั่วไปเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความสุภาพ ความล่าช้าในการให้บริการและการอธิบายที่ไม่ชัดเจนอาจทำให้เกษตรกรรู้สึกไม่พอใจและไม่มั่นใจในกระบวนการ ซึ่งอาจทำให้ความพอใจในการบริการให้บริการลดลง

2. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1) ประเด็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไข พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อเสนอแนะการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ที่ชัดเจน การประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ การใช้ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายจะช่วยให้เกษตรกรได้รับข้อมูลที่จำเป็นและสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง

2) ประเด็นขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อเสนอแนะการจัดอบรมชี้แจงให้ความรู้การประชาสัมพันธ์และชี้แจงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรรูปแบบออนไลน์ เช่น แจ้งผ่านแอปพลิเคชัน Farmbook และแจ้งผ่านเว็บไซต์ e-Form ทะเบียนเกษตรกร รวมถึงการปรับปรุงแบบคำร้องและขั้นตอนให้ชัดเจน เป็นสิ่งที่เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุด เนื่องจากช่วยเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลและลดความยุ่งยากในการดำเนินการใช้เทคโนโลยีและการปรับปรุงกระบวนการจึงเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการปรับปรุงการดำเนินงานและตอบสนองตามความต้องการของเกษตรกรได้ดี

3) ประเด็นประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อเสนอแนะการประชาสัมพันธ์สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับหากขึ้นทะเบียนเป็นข้อเสนอที่เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุด ควรมีการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรทราบถึงประโยชน์ที่ได้รับและกระตุ้นให้เกิดการขึ้นทะเบียน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

4) ประเด็นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อเสนอแนะการลงพื้นที่ให้ความรู้ การปฏิบัติงานอย่างสุภาพ การประสานงานกับผู้นำท้องถิ่น และการอธิบายหลักเกณฑ์อย่างชัดเจน เป็นข้อเสนอที่เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุด ควรเพิ่มการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในด้านการให้บริการและการสื่อสารเพื่อให้เกษตรกรได้รับการสนับสนุนที่ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดระนอง มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในระดับที่มีความรู้มากที่สุด โดยส่วนใหญ่ยังเข้าใจผิดในประเด็นขั้นตอนและวิธีการขึ้นทะเบียนและการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1) เกษตรกรควรศึกษาและทำความเข้าใจในขั้นตอนและวิธีการขึ้นทะเบียนและการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรโดยการเข้าร่วมการอบรม ประชุมและการเข้าถึงสื่อออนไลน์
- 2) เกษตรกรควรศึกษาขั้นตอนและวิธีการในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรรูปแบบออนไลน์ เช่น การใช้แอปพลิเคชัน Farmbook และเว็บไซต์ e-Form ทะเบียนเกษตรกร

1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรทั้งหมดเห็นด้วยมากที่สุดต่อการลงพื้นที่ให้ความรู้ การปฏิบัติงานอย่างสุภาพ การประสานงานกับผู้นำท้องถิ่น และการอธิบายหลักเกณฑ์อย่างชัดเจน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการวางแผนลงพื้นที่ให้คำแนะนำและความรู้แก่เกษตรกรในการขึ้นทะเบียนและการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจขั้นตอนและวิธีการขึ้นทะเบียนและการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรมากยิ่งขึ้น

2) จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการวิธีการส่งเสริมแบบมวลชนในรูปแบบสื่อออนไลน์ในระดับมากที่สุด และเห็นด้วยระดับมากที่สุดต่อข้อเสนอแนะการประชาสัมพันธ์และชี้แจงช่องทางการขึ้นทะเบียนรูปแบบออนไลน์มากขึ้น ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการขึ้นทะเบียนทุกช่องทางให้ทั่วถึงและต่อเนื่องโดยเน้นประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์

3) จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรยังเข้าใจผิดในประเด็นขั้นตอนและวิธีการขึ้นทะเบียนและการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรมากที่สุด และเห็นด้วยระดับมากที่สุดต่อข้อเสนอแนะในการจัดอบรมชี้แจงให้ความรู้ในการขึ้นและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรรูปแบบออนไลน์ เช่น แจ้งผ่านแอปพลิเคชัน Farmbook และแจ้งผ่านเว็บไซต์ e-Form ทะเบียนเกษตรกร ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องขั้นตอนและวิธีการในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรรูปแบบออนไลน์ เช่น การใช้แอปพลิเคชัน Farmbook และเว็บไซต์ e-Form ทะเบียนเกษตรกรมากยิ่งขึ้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

1) จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยระดับมากที่สุดต่อข้อเสนอแนะการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่ชัดเจนเข้าใจง่าย และเห็นด้วยระดับมากการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานให้ชัดเจนเข้าใจง่าย ดังนั้น ควรจัดอบรมและประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง และควรชี้แจงข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้ชัดเจน โดยการผลิตสื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น

2) จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยระดับมากที่สุดต่อข้อเสนอแนะการปรับปรุงแบบคำร้องขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้เหมาะสม ดังนั้น ควรปรับปรุงแบบคำร้องขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้เหมาะสม เช่น เพิ่มขนาดตัวอักษรอ่านเข้าใจง่าย และลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล

1.4 ข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์ จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในระดับมากที่สุด ในขั้นตอนการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรที่มีความยุ่งยาก ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้เกษตรกรสามารถขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้ง่ายและสะดวกขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในจังหวัดอื่น ๆ นอกเหนือจากจังหวัดระนอง เพื่อเปรียบเทียบและหาแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนเกษตรกรในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาความแตกต่างด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่อาจมีผลต่อการขึ้นทะเบียน

2.2 ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร เช่น การใช้แอปพลิเคชันมือถือและระบบออนไลน์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมโดยเปรียบเทียบเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน และไม่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการขึ้นทะเบียน และปัจจัยที่ส่งเสริมให้การขึ้นทะเบียน รวมถึงการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการปรับปรุงกระบวนการขึ้นทะเบียน

2.4 ควรศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มเกษตรกรเฉพาะกลุ่ม เช่น แยกตามกลุ่มอายุ เกษตรกรที่มีพื้นที่การเกษตรขนาดเล็กหรือใหญ่ เพื่อวิเคราะห์ความต้องการและปัญหาเฉพาะของกลุ่มนั้น ๆ และหาวิธีการปรับปรุงการขึ้นทะเบียนให้เหมาะสม

2.5 ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร เพื่อหาแนวทางในการเพิ่มการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนในการดำเนินการต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2566). รายงานผลการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรผ่านระบบ ทบก. และแอปพลิเคชัน DOAE Farmbook ปี 2565. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2565, จาก https://farmer.doae.go.th/ecoplant/eco_report/report_fmndfbd_pv65/85/

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

- กรมส่งเสริมการเกษตร ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.(2566). คู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2566. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2566, จาก <https://farmer.doae.go.th/farmer66-Final-s-watermark.pdf>.
- กฤษฎาญ์ วันดี. (2559). แนวทางการพัฒนาการขึ้นทะเบียนเกษตรกรในอำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต].มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เกษรินทร์ แสนใจ. (2564). แนวทางการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในตำบลบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต].มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จินดา ขลิบทอง และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2555). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชน. สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธมกร ไชยบุบผา. (2558). การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดมุกดาหาร.[วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นวกกร เป้นบุชา. (2562). การส่งเสริมการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกรในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ดีพิมพ์].มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นฤมล พกพิกุล. (2556). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในตำบลโคกสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรียานุช นิพาพันธ์.(2566). ทศนคติและพฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชดา แสงผล. (2566). แนวทางการส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ของเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์จังหวัดอุทัยธานี. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศุภกร อนิเตชะ. (2559). ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดลำปาง. [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สำนักงานเกษตรจังหวัดระนอง กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ. (2566). ข้อมูลพื้นฐานการเกษตรจังหวัดระนอง ปี 2566. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2566, จาก https://ranong.doae.go.th/province/?page_id=124
- สุรริักษ์ วงษ์ทิพย์. (2561). เครือข่ายสังคมออนไลน์ : กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์เพื่อดึงดูดผู้บริโภคในยุคดิจิทัลวารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร, 15(1), 20-35.